

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การฟอกเงินเป็นอาชญากรรมที่ถือว่าร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคม ซึ่งมีขั้นตอนทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอน Placement (2) ขั้นตอน Layering (3) ขั้นตอน Integration ซึ่งแต่ละขั้นตอนนั้นมีลักษณะของการฟอกเงินแตกต่างกัน ซึ่งการเลือกใช้แต่ละขั้นตอนย่อมขึ้นอยู่กับนำเงินไปฟอกเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งใด เช่น หากเงินที่นำมาฟอกต้องการให้ได้มาซึ่งแหวนเพชร ทอง ก็ต้องเลือกใช้ “ระดับแปรเปลี่ยนชั้น” ดังนั้น สิ่งสำคัญในการเลือกใช้ขั้นตอนการฟอกเงินจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้กระทำความผิดนั้นว่า ต้องการนำเงินที่นำไปฟอกนั้นให้ได้มาซึ่งสิ่งใด

สำหรับแหล่งที่มาของการฟอกเงินเนื่องจากเงินที่นำมาใช้เพื่อฟอกนั้นมีที่มาจากหลายแหล่ง ซึ่งธุรกิจเครือข่ายก็ถือเป็นหนึ่งในแหล่งที่มาของเงินที่นำมาฟอกได้เช่นเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก

ธุรกิจเครือข่ายนั้น ถือเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นมานานแล้ว ในหลายประเทศทั่วโลก ต่างมีธุรกิจประเภทดังกล่าว ซึ่งในสมัยก่อนอาจอยู่ในรูปแบบของการหาขายของไปขายตามบ้าน ต่อมาเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป การขายของลักษณะดังกล่าวได้มีพัฒนาการเปลี่ยนจากการนำของไปขายตามบ้านเป็นการขายออนไลน์ ซึ่งประเทศไทยในปัจจุบันธุรกิจประเภทนี้ได้เข้าเกี่ยวข้องกับ การขายสินค้าหลากหลายชนิด เช่น อาหารเสริม เครื่องดื่ม ครีมบำรุงผิวหน้า เป็นต้น

สำหรับการขายของธุรกิจเครือข่าย เห็นได้ว่า มีหลายรูปแบบ แต่ที่เป็นที่นิยมและใช้กัน อย่างแพร่หลายนั้น ได้แก่

1) แผนการขายแบบชั้นเดียวเป็นแผนการขายประเภทหนึ่งของธุรกิจเครือข่าย ซึ่งพนักงานขายจะไม่มีหน้าที่ในการชักชวนเพื่อน ญาติ หรือบุคคลอื่นๆ มาสมัครสมาชิก แต่จะเน้นในการขายสินค้าหรือบริการเท่านั้น ส่งผลให้แผนการตลาดประเภทนี้ พนักงานขายไม่ได้ส่วนแบ่งจากการชักชวนสมาชิก แต่จะมีส่วนแบ่งจากการขายสินค้าหรือบริการที่ตนได้ทำเท่านั้น

2) แผนการขายแบบหลายชั้นของธุรกิจเครือข่ายนี้ เป็นแผนที่เน้นการได้รับค่าตอบแทนจากการสมัครเป็นสมาชิกของบุคคลอื่น และบุคคลนั้นสามารถขายสินค้าและบริการ หรือที่กล่าวกันว่า

หากสมาชิกในกลุ่มขายสินค้าหรือบริการได้ ตนย่อมได้รับค่าตอบแทนจากการขายสินค้าหรือบริการนั้น

ในธุรกิจเครือข่าย ประกอบด้วยบุคคลที่สำคัญ ดังนี้

(1) ผู้ประกอบธุรกิจนอกจากจะเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือหาสินค้ามาจำหน่ายแล้ว ยังต้องทำการตลาดหรือแสดงให้แก่บุคคลอื่นเห็นว่าธุรกิจของตนเป็นธุรกิจที่น่าสนใจ หากบุคคลใด มาสมัครสมาชิกแล้วบุคคลนั้นจะได้ประโยชน์จากธุรกิจดังกล่าวอย่างไรบ้าง เช่น ไม่ต้องเดินทางไปทำงานที่ออฟฟิศ ทำงานที่ไหนก็ได้ ไม่เสียเวลา มีเวลาให้ครอบครัว เป็นต้น

(2) นักธุรกิจขายตรงหรือผู้ขายตรง ในปัจจุบันพบว่าได้มีนักธุรกิจขายตรงมีเพิ่มขึ้น ในทุกๆ ปี และมีโอกาสประสบความสำเร็จในเครือข่ายธุรกิจที่ตนทำค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม การประสบความสำเร็จในธุรกิจเครือข่ายที่ตนทำ ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น อายุ อาชีพ เป็นต้น

(3) ผู้บริโภค เห็นได้ว่า ผู้บริโภคยังคงอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบฝ่ายผู้ประกอบธุรกิจ และผู้ขายตรงหลายประการ ผู้บริโภคจากการขายตรงจึงควรที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ ต่างจากผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าตามร้านค้าโดยทั่วไป

วิธีการเชิญชวนเข้าเป็นสมาชิกธุรกิจเครือข่ายส่วนใหญ่จะมีการวางแผนธุรกิจ กล่าวคือ แผนการขายแบบปรัมาดมีลักษณะเป็นการล่ารายหัว โดยการเน้นหาสมาชิกมากกว่าการขายสินค้าหรือบริการซึ่งผลประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมแผนการจะได้รับจะมาจากการลงทุนของสมาชิก รายใหม่เป็นหลัก ไม่ใช่มาจากการขายสินค้าหรือบริการดังนั้น แผนการขายแบบนี้จึงไม่ได้เน้นที่ตัวสินค้าหรือบริการ แต่ตัวสินค้าหรือบริการจะเป็นเพียงข้ออ้างในการทำธุรกิจเพื่อปิดบังเจตนาที่แท้จริง ซึ่งถือเป็นรูปแบบของการระดมเงินนอกระบบรูปแบบหนึ่ง ที่สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก และสร้างรายได้ภายในระยะเวลาอันสั้นและใช้ความพยายามเพียงน้อยนิด

จากแนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฟอกเงินและธุรกิจเครือข่ายนั้น เห็นได้ว่า ธุรกิจดังกล่าวในทางธุรกิจมีการขยายตัวกันอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบว่ามีกฎหมายยังมีการกระทำความคิดกันอย่างต่อเนื่อง หากเปรียบเทียบกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศอังกฤษและเครือรัฐออสเตรเลีย ทั้งสองประเทศต่างมีกฎหมายที่เข้มงวด และจริงจังกับการป้องกันปราบปราม การฟอกเงินในธุรกิจเครือข่าย ซึ่งต่างกับประเทศไทย ทั้งนี้อาจเนื่องจากในทางกฎหมายบทลงโทษแก่บุคคลซึ่งประกอบธุรกิจดังกล่าวก็ไม่มี ความเข้มงวด บางรายก็ยังลอยนวล หรือบางรายก็เอาผิดได้ไม่สอดคล้องกับความคิดที่ทำ เนื่องจากบางกรณีผู้เสียหายเต็มใจหรือยินดีสมัครสมาชิก ด้วยเหตุเชื่อว่า ธุรกิจดังกล่าวจะทำให้ตนร่ำรวยเป็นเศรษฐี หรือมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงเป็นการกระทำที่ไม่ครอบงำองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ส่งผลให้ไม่สามารถเอาผิดผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว ฐานะกระทำการหลอกลวงหรือฉ้อโกงประชาชน อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558 มาตรา 3 (3) และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับดังกล่าว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ เนื่องจากผู้ประกอบการซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภท ได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้น และโดยที่กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจเครือข่ายในประเทศไทยนั้น เป็นความผิดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากข่าวที่ปรากฏตามอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีให้เห็นตามสื่อต่างๆ แต่ก็ยังพบว่า มีประชาชนจำนวนมากที่ยังถูกหลอก ทั้งในรูปแบบของการสมัครสมาชิกหรือผู้ที่ถูกหลอกเมื่อรู้ว่าตนถูกหลอกแล้ว ก็มาหลอกประชาชนอีกกลุ่มเพื่อให้เข้ามาสู่กระบวนการทำธุรกิจเครือข่าย มีลักษณะกระทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งในปัจจุบันยังพบว่าการกระทำความผิดในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นในวงกว้าง ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับธุรกิจเครือข่าย ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการแก้ไขกฎหมายและแนวทางอื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับธุรกิจเครือข่ายเป็น ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพราะกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดบทลงโทษไว้อย่างรุนแรง ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดส่งผลให้อาชญากรรมในลักษณะดังกล่าวลดลง

2) จัดให้มีหน่วยงานรับร้องทุกข์ และคอยช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจเครือข่ายโดยตรง เพราะหากมีหน่วยงานในลักษณะดังกล่าวทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล แจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้คำแนะนำ และส่งข้อมูลที่ได้รับแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านนี้ ย่อมทำให้การดำเนินการและประสานงานเป็นไปอย่างสะดวกขึ้น

3) จัดให้มีหน่วยงานควบคุมการประกอบธุรกิจเครือข่าย และควรเป็นหน่วยงานจากภาครัฐ เพราะหน่วยงานในลักษณะดังกล่าวจะเข้ามาทำหน้าที่หน่วยงานควบคุมตรวจสอบจริยธรรมตรวจสอบมาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่าย และก่อนมีการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการจัดอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ประกอบธุรกิจเครือข่าย นักธุรกิจขายตรงหรือผู้ขายตรง ตลอดจนแผนในการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจเครือข่ายนอกจากนั้น

หน่วยงานดังกล่าวควรเข้ามาดูแลในเรื่องของการหาสมาชิก การขายสินค้าของนักธุรกิจขายตรง หรือผู้ขายตรง ซึ่งทำให้ปัญหาการดำเนินการทางธุรกิจที่กระทำการโดยไม่ชอบหมดไป

4) กำหนดให้คณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงมีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจขายตรง เพราะจะได้มีคณะบุคคลเข้ามาควบคุมการดำเนินการของธุรกิจเครือข่าย ตลอดจนตรวจสอบการดำเนินธุรกิจดังกล่าว ทำให้แก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจไปในทางที่มีขอบได้

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นควรมีการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และเสนอให้มีหน่วยงาน โดยเฉพาะที่เข้ามาควบคุมดูแลเกี่ยวกับปัญหาธุรกิจเครือข่าย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ผู้ประกอบธุรกิจ ไม่ให้ ถูกหลอก หรือฉ้อโกง นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ เนื่องจากหากรัฐหรือหน่วยงาน ภาครัฐพยายามแก้ปัญหาเรื่องธุรกิจเครือข่ายอย่างจริงจัง ย่อมส่งผลให้อาชญากรรมข้ามชาติลดลง ทำให้ประเทศชาติมีการพัฒนาทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจยิ่งขึ้น